

Täysistunto

Keskiviikko 4.4.2018 klo 14.00—18.19

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

15.48 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kyseessä on siis hallitusohjelmaankin kirjattu tavoite, että törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamista nopeutetaan. Päähaasteenahan tässä kysymyksessä sinänsä ei ole ollut se, ettemmekö me oleskelulupia tänäkin päivänä voi näillä perusteilla tarkastella. Siihen ei sinänsä ole tulossa muutosta, vaan näitä jo myönnetyn oleskeluluvan omaavien henkilöiden karkottamispäätöksiä ei ole voitu panna täytäntöön ennen kuin karkottamispäätös on lainvoimainen ja siis tuomioistuinkäsittelyn läpikäynyt. Tällaisissa vaarallisissa tai erityisen painavissa tilanteissa tämä on tietysti saattanut olla kohtuutonkin ajanjakso ja aiheuttaa yleisen kansallisen turvallisuudenkin kannalta vaarantumisen, kun ei voida toimeenpanna tätä nopeammin, kun on voinut odottaa hallinto-oikeuden päätöstä ja edelleen hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Jos on tullut täytäntöönpanokielto sieltä, niin helposti vuosiakin on voinut yksittäistapauksissa kulua.

Nyt tämän esityksen perusteella lähtökohta on se, että päätökset voidaan panna täytäntöön 30 päivän kuluttua oleskeluluvan perumispäätöksestä, ellei sitten hallinto-oikeus ole sinä aikana kieltänyt täytäntöönpanoa, ja siis vastaavasti oleskeluluvan perumisen kohdeeksi joutuneella henkilöllä on oikeus 30 päivän kuluessa vaatia täytäntöönpanon keskeyttämistä tai kieltämistä hallinto-oikeudelta. Samalla säädetään, että hallinto-oikeuksien tulee käsitellä tämä valitus kiireellisenä, eli käsittelyä ei tässäkään suhteessa nykyisessä määrin voida tällä täytäntöönpanon keskeyttämis- tai kieltämishakemuksella pitkittää.

Haasteena täytyy toki tässä vaiheessa todeta, että meillä on aika monia asioita tällä hetkellä hallinto-oikeuksissa kiireellisinä, ja sikäli varmasti pulmaksi muodostuu se, että aina hallinto-oikeus ei kiireelliseksi määriteltäväkään asioita pysty kovin nopeassa ajassa käsittelemään. Tämä on kysymys, joka varmasti monissa asioissa lähivuosina myöskin on esillä.

Todetaan vielä, että lakiehdotus ei siis koske ulkomaalaisen käännättämistä eli ulkomaalaista, jolla ei vielä ole oleskelulupaa Suomessa, eli esimerkiksi turvapaikanhakijoita, joiden osalta siis käännätyspäätökset voidaan nykyäänkin panna täytäntöön sinänsä välit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

tömästi. Turvapaikanhakijoiden osalta kuitenkin EU:n turvapaikkamenettelydirektiivin ja kansainvälisten sopimusten mukaisesti heillä on mahdollisuus täytäntöönpanokieltoa hakea, mutta joka tapauksessa menettely on nopeampi kuin näissä oleskeluluvan peruuttamiseen liittyvissä karkottamispäätöksissä, joista tässä hallituksen esityksessä on siis kysymys.

Itse karkottamisen perusteisiin tässä ei siis puututa, vaan ulkomaalaisen karkottaminen tämän hallituksen esityksen pohjalta tarkoittaisi edelleen henkilöä, joka on tehnyt rikoksen, josta voi saada vuoden tai enemmän vankeutta tai joka on tehnyt toistuvasti rikoksia. Henkilö voidaan karkottaa myös, jos hän on käytöksellään osoittanut olevansa vaaraksi muiden turvallisuudelle tai ryhtynyt tai hänen voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomen kansallista turvallisuutta vaarantavaan toimintaan.

Samalla lisätään ulkomaalaislakiin säännös eurooppalaisen matkustusasiakirjan myöntävästä viranomaisesta, joka liittyy Euroopan parlamentin ja neuvoston tätä koskevaan asetukseen teknisenä kysymyksenä.

15.51 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on vastaus kansalaisten mieltä askarruttaneeseen kysymykseen, miksi rikollisuuteen syyllistyneitä henkilöitä ei voi heti palauttaa lähtömaahansa tai kotimaahansa. Uskon, että jos kansalaiset tätä keskustelua nyt seuraavat ja herkästi kuuntelevat, niin he näkevät tässä sen edun, jota lähdetään hakemaan, että tunnistetaan henkilön mahdollinen toistuva käyttäytymismalli, jossa hän syyllistyy rikoksiin, ja sen pohjalta hänen palautustaan voidaan nopeuttaa. Tämä on erittäin tervetullut uudistus.

Tietysti iso kysymys on tässä se, niin kuin ministerikin mainitsi, että vaikka tässä on tämä hallinto-oikeuksia velvoittava kiireellisyyspykälä, niin onko sitten resursseja asioiden hoitamiseen kiireellisenä. Toivon, että tässä sitten hallituksen sisällä voitaisiin käydä sellaista keskustelua, että oikeusministeriön alalle selkeästi osoitettaisiin lisäresursseja näihin käsittelyihin — tai jopa sillä tavalla, että voitaisiin keskittää muutamiin hallinto-oikeuksiin tällaiset asiat, jolloin niihin saataisiin asiantuntemusta. Se toisi myös nopeutta tähän käsittelyyn. En usko, että tässä hirveän suurista rahoista on kysymys, mutta hallituksen ministereiden välinen yhteistyöhän ei tule toimimaan, jos näitä resursseja ei synny: vaikka olisi hyvä laki, niin täytäntöönpano epäonnistuisi. Tästä on pidettävä huolta.

15.53 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Esityksen tavoite on erittäin kannatettava. Meillä on ollut valitettavasti sellainen tilanne Suomessa, että tällaiseen rikokseen syylistynyt on voinut pitkittää omaa oleskeluaan täällä sillä tavalla, että on lähtenyt sitten valitusteitse hakemaan lisää aikaa itselleen, ja on aivan selvää, että kyllähän tällainen pitää poistaa. Ei voi olla mahdollista se, että kun ihminen on syylistynyt vakavaan rikokseen, niin hän sitten vielä väärinkäyttäisi meidän järjestelmäämme.

Yhtä lailla on aivan selvää, että tämänkin lainsäädännön muutoksen jälkeen meidän pitää kuitenkin tiukasti pitää huolta siitä, että oikeusvaltioperiaate toteutuu, että jokaisella kuitenkin on mahdollisuus oma asiansa saada hoidetuksi, ja emme saa lähteä millään tavalla takakautta tätä oikeutta nakertamaan. Samalla varmaan on syytä valiokuntavaiheessa näitä esityksen yksityiskohtia varsinkin tältä osin katsoa.

Mutta pääsääntöisesti on erittäin hyvä asia, että tämä saadaan hoidettua. Tämähän on nimittäin ollut se prosessin osa, johon nyt kaikista parhaimmin pystymme puuttamaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

kun tämän lainsäädäntöuudistuksen viemme läpi, ja sitä kautta myös nopeutamme tätä toimintaa.

No, yhtä lailla tähän voi sanoa, että meillä on varmaan muutenkin painetta tehostaa niiden Suomesta kielteisen päätöksen saaneiden palautuksia, joilla on siis lainvoimainen palautuspäätös takana, koska ei voi olla tilannetta, että meille missään tilanteessa jäisi tänne tuhansittain ihmisiä, joilla ei ole laillista oikeutta oleskella Suomessa.

15.55 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisestihan jokainen sellainen lakiesitys on hyvä lakiesitys, jolla pyritään tiukentamaan Suomen maahanmuuttopolitiikkaa tai tehostamaan luvatta maassa olevien poistamista. Erityisesti tässä tapauksessa, kun kyse on rikosperusteisesta karkottamisesta, on yleisen oikeustajunkin kannalta välttämätöntä, että maasta poistetaan viipymättä. Kun nyt tuosta esityksestä luen, että olisi tavoitteena kuuden kuukauden käsittelyaika, niin onhan se nyt jo maalaisjärjellä käsittämätöntä, miten maamme laki voi suojella niiden ulkomaalaisten oikeutta oleilla maassa, jotka ovat syyllistyneet vakaviin rikoksiin — niin paljon suojella sitä, että heitä ei puolessa vuodessa voida maastamme poistaa. Tämä on käsittämätöntä. Hyvä kuitenkin, jos pyrkimys on näitä aikoja lyhentää.

Sitä kuitenkin hieman kummastelen, miten hallituksella on voinut kestää näin kauan sen kanssa, että nämä jo vuosia sitten sovitut ja päätetyt maahanmuutto- ja ulkomaalaisasioiden tiukennukset tuodaan tänne eduskuntasaliin. Tilanne on päällä. Ei nyt ole aikaa odottaa. Maassa on pian tuhansia laittomasti maassa olevia. Millä aikataululla on tulossa lisää näitä suunniteltuja tiukennuksia? Ja toisena kysyn: mitä on suunnitteilla sen estämiseksi, että nämä karkotetut ulkomaalaiset tulevat jopa kymmeniä kertoja maahan takaisin karkottamisensa jälkeen?

15.56 Reijo Hongisto sin: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmassa linjattiin, että törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden rikoksenuusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamista tulee nopeuttaa. Sen johdosta sisäministeriö ryhtyi selvittämään, mitä ongelmia maasta poistamiseen liittyy tapauksissa, joissa kyse on rikoksiin syyllistyneistä ja yleiselle järjestykselle vaarallisista henkilöistä.

Hankkeen selvitystyön perusteella sisäministeriön maahanmuutto-osasto valmisti tämän lakiesityksen. Lakiesitys on kannatettava, koska nykyisen lain perusteella maasta karkottamista koskevia päätöksiä ei voida panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman. Jos karkotettava on valittanut päätöksestä hallinto-oikeuteen, hän saa odottaa Suomessa hallinto-oikeuden päätöstä. Senkin jälkeen on mahdollista valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Näin ollen maassamme voi oleskella käytännössä vapaasti ja sosiaali-etuuksien turvin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta vaarallisia rikollisia kuukausia, jopa vuosia.

Tässä esityksessä ehdotetaan nykyistä selkeämpiä muutoksia maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanosäätelyyn niin, että tietyt yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvät karkottamispäätökset voitaisiin panna täytäntöön nopeammin kuin nyt. Ehdotettu sääntely koskisi sekä kolmansien maiden kansalaisia että EU-kansalaisia ja heihin rinnastettavia.

Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin jo totesin, tämä lakiesitys on erittäin kannatettava kansalaistemme yleisen turvallisuuden näkökulmasta. Mahdollisuus nopeaan palauttami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

seen on samalla signaali maamme rajojen ulkopuolelle mutta myös jo nyt maassa luvatta oleskeleville henkilöille.

15.58 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Itsekin kannatan tätä lakiesitystä ja pidän sitä ihan hyvänä vastauksena kansalaisten oikeustajuakin ihan asianmukaisesti koetellelle ajattelulle, että henkilö, joka saa Suomesta suojan, ei kunnioita Suomen lainsäädäntöä ja suomalaisuutta ja oikeusvaltioperiaatteita vaan käyttäytyy tässä maassa niin, että aiheuttaa ympäristölleen vaaraa ja toimii lakien vastaisesti. Sen jälkeen normaalin oikeusprosessin jälkeen henkilö on maasta poistettavissa, karkotettavissa, ja tähänkin jää vielä mahdollisuus valittaa, ja valitukset pitää tämän esityksen mukaan käsitellä kiireellisinä — ihan looginen ja järjestyksellinen ratkaisu. Enkä usko, että Suomi oikeusvaltiona ottaa tässä taka-askeleitä, jos ja kun samalla varmistetaan se, että asia tulee myös hallinto-oikeudessa käsitellyä asianmukaisesti, viivyttämättä ja päätös saadaan näin ollen lainvoimaiseksi.

Jään lähinnä odottamaan tässä salissa muita puheenvuoroja, erityisesti vaikkapa nyt perussuomalaisilta, joilla oli, kuinkahan kauan, yli kaksi vuotta, aikaa laittaa asioita kuntoon, mutta vasta nyt tämä Sininen tulevaisuus saa näköjään asioita järjestykseen.

15.59 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tarve maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuuden helpottamiselle ja nopeuttamiselle on kriittinen. Samaa viestitti poliisiylikkojohtaja Seppo Kolehmainen eilen eri medioissa julkaistussa tiedotteessa toteamalla, että hakemusten nopea käsittely ja päätösten nopea toimeenpano on tärkeää maan sisäisen turvallisuuden kannalta.

Tällä hetkellä vastaanottopalveluissa on noin 10 000 kielteisen turvapaikkapäätöksen saanutta henkilöä, joista noin 7 000 on valittanut päätöksestään. Viime vuonna poliisi palautti noin 2 600 kielteisen turvapaikkapäätöksen saanutta henkilöä kotimaihinsa. Kuitenkin viime aikoina poliisi on joutunut keskeyttämään lähes puolet jo valmistelussa olleista kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden palautuksista. Palautuksia keskeytetään muun muassa uusintahakemusten vuoksi.

Turvapaikanhakijoiden loputonta valitusoikeutta on pystyttävä rajaamaan. Hallituksen esitys on askel oikeaan suuntaan mutta mittakaavaltaan täysin riittämätön vastaamaan turvapaikanhakijoiden aiheuttamaan kuormitukseen Maahanmuuttovirastossa, hallinto-oikeuksissa ja poliisissa. Meidän on kansallisesti määriteltävä turvapaikanhakuoikeuden reunaehdot, eikä pidä odottaa, että EU:sta tupsahtaa ratkaisun avaimet suoraan käsiimme. Palauttamisen onnistumiseen ja turvallisuuteen on resursoitava tarvittavat voimavarat. Odotan ja toivon, että hallitus ottaa sisäisen turvallisuuden seikat huomioon ja linjaa ulkomaa-laislakia huomattavasti jyrkemmin kuin mitä nyt on esitetty.

16.01 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Eduskuntakäsittelyn tässä vaiheessa en halua itse asiaan lyödä kantaani lukkoon, mutta kyllä ihmettelen, mikä on se tosiasiallinen muutos, mitä tässä haetaan. Mikäli henkilöllä on kuitenkin oikeus hakea hallinto-oikeudessa täytäntöönpanon epäämistä, karkotus joka tapauksessa pitkittyy. Käsittelyn tästä täytäntöönpanon epäämisestä on oltava itsessään riittävän huolellinen ja perusteellinen, jotta se täyttää oikeusvaltioperiaatteen ehdot, ja näin käytännössä, mikäli ihmiset osaavat tätä välinettä käyttää, me saamme tuplakäsittelyt näihin valituksiin, sekä täytäntöönpanon epäämiskäsittelyn että sitten varsinaisen asian käsittelyn. Kun hallinto-oikeudet jo muutenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

ovat tukossa, ei tämä ainakaan niiden kuormitusta vähennä, jos vielä toiveena on, että kumpikin näistä käsittelyistä toteutettaisiin kiireellisenä.

Voisin ajatella, että tässä takana on ehkä jonkinlainen oletus, että kun tehdään järjestelmästä riittävän monimutkainen, ihmiset eivät osaa sitä käyttää ja näitä täytäntöönpanon epäämisiä ei sitten haettaisi ja sitä kautta tämä tuottaisi nopeamman karkottamisen polun. Mutta suhtaudun tähänkin skeptisesti silloin kun kysymys on nimenomaan vakaviin rikoksiin syyllistyneistä henkilöistä, jotka ovat mahdollisen maahantulobyrokratian lisäksi onnistuneet käymään läpi vielä rikosoikeudellisen prosessin. Jos joku tässä maassa osaa käyttää meidän järjestelmää ja tuntee, miten siinä toimitaan, niin he löytyvät juurikin tästä ryhmästä.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministeri Mykkänen. Riittääkö 4 minuuttia? [Kai Mykkänen: Kyllä!]

16.03 Sisäministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Valitettavasti joudun pian rientämään toiseen kokoukseen, mutta ehdin tässä esille tullessiin vastata.

Ensinnäkin voi hyvin kysyä, kuinka paljon näiden täytäntöönpanokieltojen käsittely siten hallinto-oikeuksissa ruuhkautuu, mutta nykytilanteessa, jossa meillä käytännössä voi odottaa hallinto-oikeuden päätöstä aina täällä ja sen jälkeen hakea valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, keskimääräinen käsittelyaika on selvästi pidempi kuin tässä tilanteessa, jossa, kun jo suoraan päästään hallinto-oikeuden tasolle arvioimaan se täytäntöönpanokielto, päästään nopeampaan tulokseen. Sitten tietysti, jos ja kun asiaan halutaan kiinnittää enemmän huomiota resurssien puolella, siihen pystytään tarttumaan joustavammin kuin jos puhuttaisiin korkeimman hallinto-oikeuden päässä olevasta jonosta näiden päätösten tekemisen kohdalla. Se on tietysti sitten ensisijaisesti oikeusministeriön vastuulla katsoa, että tämä valitusvaiheen tilanne etenee kohtuullisessa ja tarkoituksenmukaisessa ajassa.

Yleisestihän tässä on kysymys siitä — edustaja Mäkelä aivan oikein kiinnitti huomiota esimerkiksi tähän kuuden kuukauden arvioon, joka on eräs varovainen arvio, mikä olisi maksimiaika käsittelyille käytännössä — että niin kauan kuin meillä suomalaisessa oikeusvaltiossa lähdetään sinänsä paljolti perustellusti siitä, että kaikista yksittäistä henkilöä koskevista päätöksistä, myös oleskeluluvan purkamispäätöksistä, voi valittaa — koska viranomainen kuitenkin voi aina myös tehdä virheen päätöstä tehdessään, se mahdollisuus on otettava huomioon — niin kauan meidän on vaikea päästä siitä eroon, etteikö tässä sitten olisi mahdollista myöskin toimeenpanokieltoa hakea kokonaisuudessaan.

Sitähän myöskin tässä useampikin edustaja kysyi, myös edustaja Mäkelä, miksi tiettyjen hallitusohjelman mukaisten muutosten toimeenpano lainsäädäntöön on kestänyt näinkin kauan. Voin kyllä vakuuttaa, että esimerkiksi tässä asiassa edes tässä salissa ei näytä juurikaan olevan poliittista erimielisyyttä asiasta, eli siitä ei ole hallituksen päässä kysymys, vaan kysymys on meidän oikeusvaltiorakenteeseemme liittyvästä varsin tarkasta juridisesta punninnasta, miten tällainen muutos voidaan tehdä. On pyritty hakemaan mahdollisimman selkeää ja nopeuttavaa menettelyä, kuitenkin siten, että meidän oikeusvaltiomme myös tältä osin kestää tarkastelun, ja sinänsä se aivan oikein onkin.

Sinänsä muiden toimien eteen, mitä peräänkuulutettiin loputtoman valitusoikeuden, uusintahakemusten, lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden palautusten toimeenpanon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

nopeuttamisen osalta, toki tässä koko ajan tehdään töitä, sanoisin, ulkopoliittisella rintamalla liittyen siihen, että meidän osaltamme tietysti erityisesti Irakin suunta on se oleellinen. Noin 70 prosenttia näistä noin 10 000:sta kielteisen päätöksen saaneesta, jotka tällä hetkellä vastaanottopalveluiden piiriin kuuluvat, ovat nimenomaan Irakin kansalaisia, Irakista lähtöisin. Sinnehän palautetaan pieniä määriä, mutta laajempi ja myöskin järjestäytyneempi palauttamistapa edellyttää parempaa yhteistyötä Irakin viranomaisten kanssa. Tässä ollaan kyllä kaikilla rintamilla liikkeellä, että saataisiin selkeämmät menettelyt myös sinnepäin käyttöön.

Itse suhtaudun tähän hyvin selkeästi niin, että meidän tulee toki tarjota henkilökohtaisen uhkan piirissä oleville henkilöille turvapaikka, sen takaa meidän perustuslakikin, ja myös palautuskiellon, mutta sitten kun on täytäntöönpanokelpoisia, lainvoimaisia kielteisiä päätöksiä, niin ei voida sallia sitä, että tänne muodostuisi laaja tai merkittävä laittomasti maassa pysyvästi oleskelevien joukko. Se ei ole myöskään näiden ihmisten etu eikä myöskään luo sellaista pohjaa Suomessa, että täällä oltaisiin valmiita tämä kansainvälisen suojelun velvoite toteuttamaan ja että Suomella olisi henkinen kyky omaksua tasapainoinen linja tässä kysymyksessä.

Meidän täytyy pystyä kyllä tässä kielteisen päätöksen saaneiden osalta toimimaan laajemminkin, kuten täällä moni edustaja on peräänkuuluttanut. Myös katsotaan tiettyjä lainsäädäntömuutoksia, joilla voitaisiin näiltä osin vähentää lieveilmiöitä, jotka ovat varmasti marginaali mutta näkyvät merkittävästi, eli sitä, että käytetään uusintahakemuksia, käytetään valitusoikeutta väärin. Mutta tämä on haastavaa tietysti tämän tilanteen osalta, koska totta kai täytyy olla myös mahdollisuus korjata nekin yksittäistapaukset, joissa Maahanmuuttovirasto tekee virheen, niin kuin mikä tahansa viranomaispäätös Suomessa lähtee siitä, että siihen voidaan valitusta tuomioistuimesta hakea ja tuomioistuimella pitää myös olla mahdollisuus se sitten tarkastaa. Tämä on tämä kokonaisuus.

Mutta tältä osin tosiaan joka tapauksessa tilanne nopeutuu näiden törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden tai kansallisen turvallisuuden uhaksi määriteltyjen henkilöiden karkotuspäätösten osalta nykyiseen verrattuna ja myöskin mahdollistaa kyllä helpommin resursien lisäyksellä tilanteen edelleen nopeuttamisen verrattuna nykyiseen menettelyyn, jossa menään korkeimman hallinto-oikeuden kautta.

16.08 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys, joka on muuttamassa ulkomaalaislakia, on mielestäni erittäin perusteltu ja tähän aikaan sopiva. Pitää muistaa koko ajan, että näihin vakaviin rikoksiin, mitä mekin olemme tässä maassa jo havainneet, pitää pystyä lainsäädäntöteitse viranomaisten puuttumaan. Ei muuten tämä homma pelitä. Mehän tiedämme sen tänä päivänä, että esimerkiksi kansalliset rajat ylittävä terrorismi on levinnyt ihan koko Euroopan alueelle ja meidän viranomaiset tekevät jatkuvasti yhteistyötä toisten Euroopan unionin maiden ja Euroopan maiden kanssa, jotta pystyisimme varautumaan näihin tilanteisiin, joissa esimerkiksi henkilö on syyllistynyt vaarallisiin rikoksiin muualla tai sitten yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamiseen. Meillä pitää olla lainsäädäntö sillä keinoin, että tällainen henkilö voidaan maasta poistaa nopeasti, vai pitäisikö jäädä sitten odottamaan sitä tilannetta, kun menetetään ihmishenkiä tai tapahtuu jotain korvaamatonta vahinkoa? Kyllä itsenäisen kansakunnan pitää pystyä suojautumaan tällaisilta ilmiöiltä. Kunhan tuo tiedustelulaki toivon mukaan saadaan aikaan kuntoon, niin sehän parantaa olennaisesti mahdollisuuksia puuttua tällaisiin tilanteisiin, jo etukäteen varautua siihen, että henkilöiden, jotka maahan ehkä ovat tulossa, taustat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

pystytään nopeasti selvittämään ja mahdollinen yhteydenpito esimerkiksi terroristijärjestöihin voidaan paljastaa. Tämän takia pidän tätä hallituksen esitystä erittäin hyvänä ja perusteluna ja toivon, että se saadaan nopeasti käsitellyksi ja voimaan.

16.10 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä yksittäinen lakiesitys on todellakin kannatettava, joskin vain valitettavan pieni ilonpilkahdus hallituksen harjoittamassa maahanmuuttopolitiikassa, kuten edustaja Mäkelä tässä hieman aiemmin toi esille. Ripeämpiäkin toimenpiteitä olisi kaivattu ja niitä olisi tosiaan kaivattu jo silloin syksyllä 2015, kun tämä maahanmuuttokriisi oikein kunnolla räjähti käsiin myös meillä täällä Suomessa, kuten koko Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen kysyi äsken ministeriltä tämän esityksen aiheuttamista kustannuksista. En huomannut ministerin vastaavan, mutta ainakin oman tulokintani mukaan täällä on todettu, että kun näitä tuomioistuinprosesseja nopeutetaan, niin palkkamenoina aiheutuisi noin 50 000 euron vuosittaiset lisäkustannukset, jotka voitaisiin kattaa jo nykyisistä määrärahoista. Tässä on kyse varsin pienestä summasta, jos todellakin tästä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Täytyy myös muistaa, että hallinto-oikeudet ovat jo nyt varsin ruuhkautuneet muun muassa kielteisistä turvapaikkapäätöksistä tehdyistä valituksista, mikä on tietysti erittäin huolestuttava asia, ja prosessia tulisi myös tältä osin merkittävästi virtaviivaistaa.

Mutta mitä tulee tähän esitykseen, on tosiaan terveen järjen mukaista, että rikoksiin tai yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vaarantamiseen syyllistyneet henkilöt voidaan tämän lakiesityksen voimaantulon jälkeen karkottaa ripeästi tai ainakin nykyistä ripeämmin ja tietenkin myös oikeudenmukaisen oikeuskäsittelyn jälkeen Suomesta. Se on varmasti myönteistä sekä inhimillisestä että kansantaloudellisesta näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Ministeri mainitsi puheenvuorossaan äsken laittomasti maassa oleskelevat henkilöt — heitä on täällä tuhansia, tarkkaa lukua ei taida tietää kukaan — [Puhemies koputtaa] ja heidän käännättämiseensä maasta tulee tosiaan kiinnittää aiempaa selvästi enemmän huomiota.

16.12 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisille oli todella tärkeä se maininta hallitusohjelmassa siitä, että näitä rikoksiin syyllistyneitä ulkomaalaisia karkotetaan tehokkaammin. Tämä karkotusprosessin nopeuttaminen on ollut meille erittäin tärkeä asia kyllä, ja tätä esitystä on odotettu pitkään. Olen silloin hallitustaipaleen ihan alkupuolella tätä kyselyt, milloin tämä tulee, ja sen piti ainakin yhdessä vaiheessa tulla noin vuosi sitten, eli joku siellä on sitten — ymmärsin, että ihan asiaruuhka, ei itsessään niinkään tämän asian vaikeus tai monimutkaisuus, vaan se asiaruuhka itsessään virkamieskunnassa — hidastanut tätä nyt näin paljon. Mutta saadaan sitten lopulta joku esitys. Olen todella tyytyväinen toisaalta, että tuli joku esitys, vaikkakaan tämä esitys ei ole kovin hyvä, se täytyy kyllä myöntää. Monella tapaa tämä ei ole hyvä, minulle vain ei riitä tämä 2 minuutin puheenvuoro tästä yksityiskohtaisesti kertomaan.

Tekemästäni lakialoitteesta tästä asiasta on sivun verran tekstiä täällä hallituksen esityksessä. Se on lakialoite, jossa ehdotin, että tämä rikosperusteinen karkotus annettaisiin rikostuomioistuimessa. Se on kaikkein paras, se on kaikkein oikeudenmukaisin ja oikeusturvan kannalta kaikkein paras tapa ylipäänsä tehdä tämä, ja se on se tapa, millä tämä karkotusprosessi olisi pitänyt lähteä tekemään. Mutta tässä ei siihen lähdetty, ja siitä vielä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

ihan syytä kyllä käydä pohdintaa. Keskustelen siitä vielä lisää ministerin ja virkamiesten kanssa.

Sitten vielä tässä on muutama tärkeä asia, jotka minun täytyy ilmeisesti mainita uudessa puheenvuorossa, kun tässä puheenvuorossa loppuu aika kesken. Palaan vielä pariin tärkeään pointtiin tämän aiheen alla.

16.14 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Pyysin puheenvuoroa siinä vaiheessa, kun edustaja Kari tuolta piikitteli, että mitä tekivät perussuomalaiset tämän kahden ja puolen vuoden aikana, kun hallituksessa oltiin, kun tätä ei silloin tuotu. Olisin hänelle vastannut, mutta hän on nyt luikkinut jo pois, että oikeastaan tämä koko lause, mikä on hallitusohjelmassa, että ”törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden, rikoksen uusijoiden ja yleiselle järjestykselle vaarallisten henkilöiden maasta poistamista nopeutetaan”, on pitkälti perussuomalaisten kynästä tullut. Olin silloin itse nimittäin siinä työryhmässä, joka hallitusohjelmaa teki ja tätä maahanmuuttopoliittista ohjelmaa siihen hallitusohjelmaan sorvasi — en toki ainoana, mutta yhtenä syyllisistä siellä.

Ministeri Mykkänen tosiaan on jo kolmas sisäministeri tänä aikana, jolta olen itsekin tiivannut, miksei mitään tapahdu, miksei tämä esitys jo tule, ja tässä ministeri jo vastasikin ennen kuin poistui hänkin paikalta, että oli tämä juridinen pohdinta ja oikeusvaltioperiaatteen täyttyminen ja tämmöiset seikat, mitkä ovat aiheuttaneet sitten sen, että näin kauan on kestänyt, että tämäkin jo keväällä 2015 hallitusohjelmaan kirjattu asia on saatu.

Toivoisin, että tämä sama juridinen pohdinta ja oikeusvaltioperiaatteen täyttyminen ja tämmöiset mietittäisiin yhtä tarkasti silloin kun ajatellaan näiden henkilöiden asemaa, jotka ovat sitten joutuneet tämän maastakarkotusta odottavan henkilön uhriksi, rikoksen käsitelyssä.

16.16 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Salikeskustelun perusteella pidän tarpeellisenä vielä korostaa muutamia asioita, että kuva meillä kaikilla säilyisi kirkkaana.

Ensinnäkin, valitusoikeuden käyttäminen ei ole järjestelmän väärinkäyttöä vaan järjestelmän oikeinkäyttöä.

Toiseksi, paperittomat ovat eri ryhmä kuin se ryhmä, jota tässä lakiesityksessä nyt käsitellään.

Kolmanneksi, turvapaikkaprosessin uusintahakijat ovat eri ryhmä kuin se ryhmä, mitä tässä lakiesityksessä käsitellään.

Vielä on hyvä muistaa, että tässä ylipäätään käsitellään hyvin pientä joukkoa henkilöitä jo sen takia, että Suomessa turvallisuutta vaarantavia henkilöitä on vähän ja suurin osa näistä henkilöstä ei ole karkotettavissa, koska he ovat Suomen kansalaisia.

16.17 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Pidän tätä esitystä erittäin kannatettavana ja myöskin tasapainoisena suhteessa siihen, mikä meidän vallitseva lainsäädäntömme ja oikeuskäytäntömme on ollut. On hyvin vaikea kuvitella, että joku olisi sitä mieltä, että törkeisiin rikoksiin tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamiseen syyllistyneiden henkilöiden karkottamisen ei pitäisi tapahtua mahdollisimman nopeasti. Pidän sitä täysin itsestäänselvänä, että sen pitää tapahtua mahdollisimman nopeasti, ja mitä nopeammin tämä järjestelmä kykenee sen toteuttamaan, sen parempi.

Hieman tartun siihen, mitä täällä todettiin — edustaja Kontula taisi sanoa niin — että valitusten tekeminen ei ole systeemin väärinkäyttöä vaan sen oikeinkäyttöä. Totta kai vali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

tusjärjestelmä on olemassa sitä varten, kuten ministeri Mykkänenkin sanoi, että on alun perin tehty vääriä päätöksiä, mutta on kyllä rehellistä tunnustaa, että tätä valitusjärjestelmää käytetään kyllä todella paljon tällä hetkellä vain sen takia, että halutaan pitkittää tämän karkotuksen täytäntöönpanoa, minkä tietysti ei lähtökohtaisesti pitäisi olla se ensisijainen tarkoituksena, vaan valituksen perusteena pitäisi olla se, että on alun perin tehty väärä päätös.

16.18 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tästä edustaja Satosen hyvästä puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Onhan se juuri näin, että kyllä meillä kaikilla on oikeus käyttää niitä kaikkia valituskeinoja, joita laki suo, ja hyvä niin, että niitä käytetään, mutta meillä on valitettavan paljon ollut myös tapauksia, joissa näillä valituksilla nimenomaan pyritään vain maksimoimaan se aika, jonka henkilö voi täällä viettää, se on rehellistä myöntää. Ei se poista sitä tosiasiaa, että totta kai oikeusvaltioperiaatteeseen kuuluu se, että jokainen saa viedä asiansa tutkittavaksi, ja kyllä viranomaisetkin tekevät virheitä ja näihin pitää puuttua, mutta on hyvä, että myös näillä lainsäädännöllisillä muutoksilla pystytään joustavoittamaan tätä järjestelmää niin, ettei ainakaan tällaisissa tapauksissa kukaan sitten näihin väärinkäytöksiin ryhtyisi.

Yleisesti tästä aihepiiristä voi sanoa, että tästähän on monesti eduskunnan isossa salissa jo keskusteltu. Aikaisemminhan täällä keskusteltiin myös kansalaisaloitteesta, joka koski nimenomaan tätä asiaa, millä tavalla näihin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamista tehostetaan. On varmaan niin, että ylipäätensä keskustelu näiden palautusten ympärillä tulee kyllä meidän politiikassa säilymään, johtuenkin siitä, että eri perusteilla maahan tulneiden ja sitten eri perusteilla kielteisiä oleskelulupia saaneiden määrä on Suomessa kasvanut ja tämä asia pitää ratkaista. Hyvä esimerkki, jos nyt katsotaan tätä vaikkapa — mikä tähän asiaan ei kuulu — näiden turvapaikanhakijoiden osalta, on se, että jos meillä tällä hetkellä jo 10 000 ihmistä odottaa sitä, mitä sitten tehdään, niin kyllähän tämä asia jotenkin pitää ratkaista, muuten se vie uskottavuuden kyllä tältä koko oleskelulupajärjestelmältä.

16.20 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, tässä kun tätä karkotuslainsäädäntöä tehdään, niin tämä on hieman sellaista juridista pykäläviidakkoa, joka on vähän juridisoitunut, byrokratisoitunut siten, että se on välillä todellisuudesta irtonaista, mikä on valitettavaa. Tässä nimittäin nyt puhutaan vakaviin rikoksiin syyllistyneiden tai yleiselle kansalliselle eli Suomen turvallisuudelle vaarallisten henkilöiden poistamisesta meidän maastamme, niin että ei pitäisi unohtaa maalaisjärkeä. Tässä on nimittäin aivan oleellinen asia se, että henkilö on säilöön otettu. Tämä ehdotus ja tämä toimintatapa, mikä nyt on Suomessa, ei vain oikeastaan toteuta tätä lakia, suojatun oikeushyvää, yleistä turvallisuutta tai kansallista turvallisuutta tai sitten muunlaista oikeudenmukaisuutta, mikä tähän rikollisen karkotukseen tietenkin sisältyy, se ei suojele eikä toteuta sitä oikeushyvää, sitä päämäärää, mihin tällä halutaan, ellei se henkilö ole säilöön otettu. Se on aivan samantekevää sinänsä, miten siinä valitellaan ja miten kauan siinä kestää — vaikka olisi hyvä tietenkin, että mahdollisimman nopeasti — jos kuitenkin henkilö saa olla vapaana. Siinä ei maalaisjärjellä ajateltuna nyt vain ole järkeä, että meidän järjestelmä antaa monissa tapauksissa tavallaan myöden, että selvä, nyt saat olla täällä vielä vaikka kolme kuukautta, saat olla puoli vuotta vapaana ja käsitellään näitä sinun asioitasi oikeudessa. Jos ja kun näissä tapauksissa on se uhka ja karkotus on mitä todennäköisintä, niin kyllä henkilön tulisi olla säilöön otettu. Eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

ei saisi unohtaa maalaisjärkeä tämän asian suhteen. Siinä mielessä tämä esitys ei ole kovinkaan edistysellinen.

Kuuntelin myös noita edustaja Kontulan argumentteja tuossa hänen puheenvuorossaan, ja ne olivat mielestäni tässä salikeskustelussa aika raikkaita, ihan hyviäkin. Aloin itsekini nimittäin miettimään heti sitä, kun täytäntöönpanokieltihakemuksia ruvetaan tekemään sitten hallinto-oikeuteen, ja vaikka en halua ihan ehkä edustaja Kontulan tavalla sanoa, että tulisi kaksi erillistä päätöstä oikeudesta, niin vähän kuitenkin siihen suuntaan. Elikkä tosiaan, kun täytyy ensin ratkaista sitten se täytäntöönpanokieltihakemus, niin miten se ratkaistaan? Mihin se täytäntöönpanokieltihakemuksen ratkaisu perustuu? Miettikää nyt: Onko se erilainen kuin se itse päätuomio? No, eihän se ole erilainen. Sehän perustuu sen saman henkilön samanlaiseen näyttöön ja samanlaiseen oikeudelliseen argumentointiin. Sen täytäntöönpanokiellon antamisen kynnyshän on huomattavasti alhaisempi, niin että se tietenkin annetaan paljon helpommin sitten kuin itse sen pääratkaisun päätös, ja siinä määrin hallituksella on tässä järkeä. Mutta se, mitä edustaja Kontulakin nosti esiin, on mielestäni hyvä pointti, että ei saisi tulla toisaalta tällaista kahden eri oikeudenkäynnin järjestelmää. Siinä tulee vähän semmoinen olo suoraan sanottuna, että toisesta niistä tulee semmoinen näennäisoikeudenkäynti, koska oikeusvarmuuden ja aineellisen totuuden kannalta se täytäntöönpanokieltihakemushan tulisi ratkaista aivan vedenpitävin perusteluin, niin kuin Suomessa oikeus toimii, mutta nyt kun ollaan tällaisessa tilanteessa, että se ratkaistaan ennen kuin on vielä taustalla sitä oikeuden päätöstä, niin kyllä se aika erilaiseksi menee tosiaan kuin nykyprosessissa. Eli nykyisin kun korkein hallinto-oikeus ratkaisee sitä täytäntöönpanokieltihakemusta, niin siinä on jo taustalla se hallinto-oikeuden päätös. Se on hyvin erilaista päätöksentekoa tuomioistuimilta. Siinä määrin itsekini rupesin pohtimaan, millainen tämä on meidän oikeusjärjestelmän näkökulmasta, onko tämä sen näkökulmasta kovin hyvä muutos. Ei ole paras mahdollinen muutos, se on myönnettävä.

Minä olen itse hyvin tiukkojen karkotusten kannalla. Olen kova karkotusten kannattaja ollut ja tiukan ulkomaalaispolitiikan kannattaja, mutta haluan, että tässä olisi silti mahdollisimman oikeudenmukainen järjestelmä. Sen takia aionkin vielä tosiaan jatkaa tämän esittämistä, että nämä rikokseen perustuvat karkotukset tehtäisiin kuitenkin rikostuomioistuinmissa, koska se olisi kaikkein oikeudenmukaisinta. Siinä poistuisi esimerkiksi se, miten nykyisin tämä karkotus tehdään, kun tähän nähdään lisärangaistuksena. Eli henkilö, joka tekee rikoksen, joutuu sen jälkeen jäämään odottamaan sitten aivan toista päätöstä. Ensin käräjäoikeudesta on tullut päätös, sitten hän joutuu odottamaan seuraavaksi hallinto-oikeuden päätöstä, se hyppää toiseen tuomioistuimeenkin. Ja sitten se on ihan selvä, että se tuntuu lisärangaistukselta — eikö tunnukin? Se on ihan selvä, koska se on suora jatkumo siitä rikoksesta ja se on nimenomaan vastoin sitä lisärangaistavuuden kieltoa, ne bis in idem -sääntöä, sitä mitä korkkikin, korkein oikeus siis, on Suomessa linjannut muun muassa näissä verotusasioissa ja verorikosasioissa.

Eli siinä mielessä kyllä pidän tätä minun ja perussuomalaisten tekemää aloitetta siitä, että nämä rikosten karkotukset siirtyisivät enempi sinne rikosoikeudellisen prosessin puolelle, paljon parempana ja paljon oikeudenmukaisempana, koska siellä on kuitenkin se harkinta, mikä tehdään, ja siellä tehdään myös kuuleminen. Se on ehkä myös yksi tämmöinen perustuslaillinen kysymys, että näissä tilanteissa ei hirveän hyvin tehdä sitten karkotettavien henkilöiden kuulemisia nykyisin, koska hallinto-oikeus evää järjestään ne kuulemispyynnöt, koska siellä eivät resurssit riitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

Tässä hallituksen esityksessä tosiaan yhden sivun verran on käsitelty tätä lakialoitetta, jossa olen ehdottanut tätä karkotuspäätösten tekoa näissä asioissa siirrettäväksi sinne yleisten tuomioistuinten puolelle, rikosoikeuksiin. Tässä nyt valitettavasti näkyy hieman tämänomainen vielä, että jos virkamies on tehnyt päätöksen — tai hallitus, kuka sen päätöksen sitten tekeekään, ministeri, hallitus, virkamiehet yhdessä — että tätä lakialoitetta ei nyt edistetä, niin sitten siinä on kuitenkin sitä tutkittu ja on etsitty aika hakemallakin niitä tapoja, miksi se pitäisi ikään kuin iskeä alas tai tyrmätä. Minä toivoisin, että sen sijaan, että tämä minun ajatukseni ihan suoraan tyrmättäisiin, sitä pohdintaa sitten jatkettaisiin. Tämä on myös resurssikysymys. Siinä säästää, kun käydään vain yksi prosessi sen sijaan, että käydään näitä erillisiä prosesseja eri oikeusasteissa.

No, kuitenkin hyvä suunta. Toivottavasti tämä lainsäädäntö lähtee nyt tästä sitten kehittymään ja tätä hallitusohjelman kirjausta tullaan myös tulevaisuudessa hallituksissa pohtimaan ja jatkamaan.

16.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuen edustaja Tavion hyvin perusteltua näkemystä näiden asioiden siirtämisestä rikosoikeuden puolelle. Totean myös sen aiemmin mainittuun liittyen, että ei oikeastaan ole olemassa paperittomia vaan ainoastaan laittomasti maassa olevia.

Tästä valitusoikeudesta vielä pari sanaa. Tuskin monikaan sitä vastustaa, että päätöksistä ylipäänsä voi valittaa, kenties sitäkin, että voi valittaa ensimmäisen oikeusasteen ratkaisusta ylempään oikeusasteeseen, joskaan onko senkään oltava välttämättä aina automaatio, jollei ole erityistä perustetta. Mutta sitä on mahdotonta käsittää, miksi järjestelmä mahdollistaa vielä tämänkin jälkeen uudet hakemukset uusine valituksineen loputtomana kierteenä, kun asia on jo kerran ratkaistu oikeusjärjestelmässämme.

Pohdin, onko tämä ongelma lopulta edes lainsäädännöllinen. Onko kysymys enemmänkin viranomaiskäytännöistä, jotka ovat vinossa tässä asiassa? Jos puhutaan esimerkiksi turvapaikan hakemisesta, niin kyllähän ulkomaalaislaki mahdollistaa ilmeisen perusteettoman hakemuksen pikäksittelyn, eikä mitään muuta kuin ilmeisen perusteeton ole hakemus, joka tehdään ilman oleellista uutta näyttöä heti loppuun asti valitetun hakemuksen perään. Nyt jos oikeus ei tätä tulkintaa nielisi, niin sittenhän me voisimme myös muuttaa lakia tämän osalta.

16.30 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Valitusoikeus on oikeusvaltioperiaatteiden yksi isoimpia oikeuksia, ja ainakin itselleni jäi semmoinen tunne tästä keskustelusta, että kaikki olemme tätä samaa mieltä, että on oikein, että on yhteiskunnassa oikeus valittaa. Vähintään yhtä paljon olemme samaa mieltä siitä, että tätä oikeutta ei saa väärinkäyttää pelkästään viivyttelyyn vaan sitä on käytettävä asialliseen asian käsittelyyn. Ja kun tämä toteutuu, niin — en itse tunnista sitä ja ymmärränkin, ettei se ole mikään lakitekniinen termi, kun juristi aikaisemmin puhui olevansa ”kovien karkotusten” kannattaja, en sellaista käsitettä tunne, mitä sillä ”kovalla karkotuksella” tarkoitetaan — asiallista karkotusta silloin, jos henkilö on syyllistynyt Suomessa rikokseen ja on saanut siitä käräjäoikeudesta lainvoimaisen tuomion ja 30 vuorokauden jälkeen tämän tuomion tiedoksisaannin jälkeen voidaan käynnistää prosessi henkilön maasta karkottamiseksi, pidän oikeudenmukaisena ja kansalaisten oikeustajun kannalta tarpeellisena ja jopa välttämättömänä. Henkilöt, jotka, niin kuin aikaisemmin sanoin, syyllistyvät rikokseen maassa, joka on antanut turvaa ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2018 vp

suojaa, ottavat silloin ison riskin siitä, että se turva ja suoja tässä yhteiskunnassa päättyy. Pidän sitä enemmän kuin tarpeellisenä.

Vähän tuli itselleni semmoinen tunne, onko — ja mielelläni kuulisin lisää — perussuomalaisilla ikään kuin tässä maahanmuuttoajattelussa tapahtunut sellainen ajatuksen keikahdus, että on vanhaa sananlaskua käyttäen ”väärin sammutettu” — oikeaan asiaan puututaan, mutta toimet olisivat jotenkin riittämättömiä — kun tässä edustaja Tavio sanoi, että tämä koko prosessi pitäisi saada tänne rikosoikeuden puolelle. En ymmärrä, millä tavalla se tätä asiaa suoraan jouduttaisi. Askel on varmaan oikeaan suuntaan, ehkä se ei ole riittävä.

16.32 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Toteaisin vielä edustaja Mäkelälle, että paperittomat eivät ole synonyymi laittomasti maassa oleville. Esimerkiksi henkilöllä, joka on mennyt naimisiin Suomen kansalaisen kanssa, on oikeus odottaa Suomessa oleskelulupaansa, ja hän on paperiton mutta ei laittomasti maassa oleskeleva. Tässä nimenomaisessa hallituksen esityksessä ei ole erityisesti kysymys sen paremmin paperittomista kuin laittomasti maassa oleskelevistakaan ryhmänä.

16.32 Ville Tavio ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun sanoin olevani kovien karkotusten kannattaja, tarkoitin tietenkin olevani kovemman karkotuspolitiikan kannattaja. Tämä hallituksen esitys on aivan hyväksyttävä tarkoituksiltaan ja näyttää hyvältä. Kun sitä valio-kunnat tutkivat, pidän hyvinkin todennäköisenä, että perussuomalaiset sitä tulevat kannattamaan.

Mutta se, mistä tätä moitin, on se, että tämä nopeutuspäämäärä tässä, tämä nopeutusajatus, on hyvä mutta se ei ole tämän koko järjestelmän kannalta kovinkaan käänteentekevä. Siinä vähän hiotaan yhdestä kohtaa, mutta se ei sillä tavalla ole käänteentekevää. Sen takia tivasin näitä paria asiaa, eli ensinnäkin tulee varmistua, että säilöönnotot tapahtuvat kunnolla, ja sitten tulee varmistua siitä, että se toimii systemaattisesti oikein.

Minä haluaisin, että se systeemi toimisi siis niin, että ne karkotukset tulisivat ikään kuin hyvin herkästi silloin, jos tekee vakavan rikoksen. Tahtoisin ikään kuin kansalaisena myös ja poliitikkona varmistua siitä, että näin myös tapahtuu, kuten tässä lain tarkoituksessa on, koska siinä nyt, kun se menee siellä niin, että poliisi tekee karkotusesityksen ja sitten Migri tutkii, sitten hallinto-oikeus, on niin monta porrasta, että saattaa olla, että siinä tutkitaan siten aika monta kertaa erillisten teknisten seikkojen vuoksi jo sitten toisinpäin se karkotuspäätös. Sen vuoksi olen puhunut siitä, että jos se tehtäisiin rikostuomioistuimessa, niin siinä se voitaisiin hyvin arvioida, koska se rikostuomion antanut tuomari tietää sen rikosasian yksityiskohdat, kun sitten taas se poliisi tai Migri tai hallinto-oikeus ei tiedä sitä, ne eivät tutki enää sitä rikosjuttua. Siinä on selvä ero. Se on aivan tällöinen oikeusturvan kannaltakin merkityksellinen ero. Sen takia olen päätenyt siihen, että se olisi hyvä kuitenkin tehdä yleisessä rikostuomioistuimessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.